

Beleidsplan handhaving Wet werk en bijstand

Wetstechnische informatie

Gegevens van de regeling

Overheidsorganisatie	gemeente Rijssen-Holten
Officiële naam regeling	Beleidsplan handhaving Wet werk en bijstand
Citeertitel	Beleidsplan handhaving Wet werk en bijstand
Besloten door	gemeenteraad
Deze versie is geldig tot (als de vervaldatum is vastgesteld)	
Onderwerp	maatschappelijke zorg en welzijn

Opmerkingen m.b.t. de regeling

Geen.

Grondslagen

1. Wet werk en bijstand

Regelgeving die op deze regeling is gebaseerd (gedelegeerde regelgeving)

1. Geen.

Overzicht van in de tekst verwerkte wijzigingen

Datum inwerking-treding	Terug-werkende kracht	Betreft	Ontstaansbron: datum ondertekening; bron bekendmaking	Inwerkingtreding: datum ondertekening; bron bekendmaking	Voorstel gemeenteraad
1-1-2005		nieuwe regeling	25-10-2004 Rijssens Nieuwsblad, onbekend	25-10-2004 Rijssens Nieuwsblad, onbekend	2004-XI-9

Geconsolideerde tekst van de regeling

Beleidsplan handhaving Wet werk en bijstand

Inleiding

Met inwerkingtreding van de Wet werk en bijstand (WWB) hebben gemeenten meer vrijheid in de uitvoering van de gemeentelijke sociale zekerheid gekregen. Die vrijheid gaat gepaard met financiële risico's. Het is dus zaak om de uitvoering van de bijstandsverlening zo efficiënt mogelijk te maken. Voorts hebben gemeenten er belang bij het volume te beperken.

In 2003 is reeds onderkend dat de uitvoering soms bureaucratisch is en niet altijd even efficiënt. Het concept van handhaving, het bevorderen van een spontane naleving van de regels, is omarmd en er is een verzoek om Rijkssubsidie ingediend.

In 2004 is gestart met de noodzakelijke scholing en opleiding. Verder is de dienstverlening en de werkprocessen nog eens kritisch bekeken en zijn plannen gemaakt om tot een efficiëntere en klantvriendelijke uitvoering te komen. Wij zijn van mening dat door een juiste mix van het tijdig informeren omtrent rechten en plichten, door controle op maat en het daadwerkelijk sanctioneren, de uitvoering efficiënter en klantvriendelijker kan worden uitgevoerd.

Het volledig implementeren van het concept van handhaving vergt een aantal jaren.

Ambities

Wij hebben een belangrijke maatschappelijke functie en verantwoordelijkheid in de uitvoering van de wettelijke sociale zekerheid die gefinancierd wordt uit collectieve publieke middelen. Wij hechten grote waarde aan het afleggen van verantwoording over haar functioneren en de besteding van publieke middelen, ook ten aanzien van de uitvoering van de Wet Werk en Bijstand. Hieronder passeren de ambities op het terrein van handhaving Werk en Inkomen.

1. *Minder bureaucratie*: een belangrijk speerpunt van beleid is de vermindering van bureaucratie voor burgers en cliënten van gemeentelijk instellingen. Wij willen open en transparante organisaties zijn, die duidelijk oog en oor hebben voor de eisen en wensen van burgers en cliënten.
2. *Werk boven inkomen*: het gemeentelijk werkgelegenheidsbeleid is er op gericht zoveel mogelijk cliënten te laten voorzien in hun eigen inkomen door middel van betaald werk. Voor de cliënten voor wie betaald werk geen optie is, wordt de maatschappelijke participatie zoveel mogelijk bevorderd (sociale activering). Voor werknemers in gesubsidieerde arbeid geldt als doelstelling om zoveel mogelijk personen te laten doorstromen naar een (structurele) ongesubsidieerde baan.
3. *Rechtmatige uitkeringen*: het rechtmatig verstrekken van uitkeringen staat bovenaan de lijst. Alleen mensen die er recht op hebben, moeten ook inderdaad een uitkering ontvangen.
4. *Minder bijstandsfraude*: Vermindering van sociale zekerheidsfraude is de tweede belangrijke doelstelling. Hoewel niet objectief is vast te stellen hoe vaak er gefraudeerd wordt, is wel duidelijk dat voor de samenleving elke frauderende cliënt er een te veel is. Door misbruik wordt immers collectief geld ingezet ter verrijking van het individu. Bovendien frustreren fraudeurs de uitstroom uit de bijstand en daarmee ook een verlaging van de uitkeringslasten.
5. *Spontane naleving van de wet*: cliënten zouden spontaan de juiste en volledige gegevens aan ons moeten verstrekken, zodat wij kunnen bepalen of iemand ook echt recht heeft op een uitkering.
6. *Geen 'onnodige' strafrechtzaken*: voorkomen moet worden dat cliënten onnodig in een strafrechttraject terechtkomen. Onnodig wil zeggen: doordat medewerkers onvoldoende controleren. De afdeling draagt dan min of meer mede "schuld" en dat is onwenselijk.

7. *Optimale handhaafbaarheid*: om misbruik effectief te voorkomen of te bestrijden, moet de wet- en regelgeving natuurlijk zo handhaafbaar mogelijk zijn. Dat betekent dat de uitvoering zodanig georganiseerd moet worden dat er optimaal grip ontstaat op de efficiëntie, de effectiviteit en de fraudebeheersing.
8. *Maatschappelijk draagvlak*: als de samenleving het idee krijgt dat iedereen die dat wil (dus ook de fraudeur) gemakkelijk een uitkering kan krijgen, dan brokkelt het draagvlak voor sociale zekerheid snel af. Dat zou betekenen dat degenen die wél recht hebben op een uitkering, moeten lijden onder de fraudeurs. Het is zaak deze omgekeerde wereld met kracht verre van ons te houden.

Om de ambities waar te kunnen maken dient er een evenwicht worden gevonden in maatregelen ter voorkoming van fraude (preventie) en maatregelen gericht op de aanpak van fraude (repressie).

Elementen gericht op voorkoming van fraude (preventie):

Vroegtijdige voorlichting
Optimaliseren dienstverlening

Elementen gericht op aanpak van fraude (repressie):

Vroegtijdig constateren en afhandelen van fraudesignalen
Daadwerkelijke sanctionering in geval van geconstateerde fraude

Doelstelling en uitvoering

Het beleidsplan 2005 geeft u inzicht in de doelstellingen en uitvoering van die doelstellingen zoals wij die in 2005 willen laten plaatsvinden. Aan de hand van de visie-elementen uit het concept handhaving wordt aangegeven welke doelen wij nastreven en welke acties wij in 2005 ondernemen. Bij "optimalisering dienstverlening" heeft onze gemeente andere doelstellingen dan de gemeente Hellendoorn en daarom is er ten aanzien van dit punt in het concept Hoogwaardige handhaving voor onze gemeente een eigen werkgroep.

1. Vroegtijdig informeren

Strategisch doel:

De klant tijdig en juist voorlichten over de rechten en plichten.

Operationele doelen:

- Ontwikkelen van een goed leesbare en heldere informatiemap
- Opstellen intern en extern communicatieplan handhaving
- Bevordering deskundigheid medewerkers

Effect:

Het uiteindelijke effect dat bereikt moet worden is dat klanten duidelijk geïnformeerd zijn over hun arbeidsverplichting, hun rechten en plichten en over de wijze van controle.

Meetpunt:

- Ø Klantenonderzoek
- Ø Afname fraudesignalen
- Ø Afname maatregelen i.v.m. schending informatieplicht

Actie:

- Ø Ontwikkelen Informatiemap
- Ø Samen met de afdeling Bestuur en Managementondersteuning van de gemeente Rijssen-Holten opstellen van communicatieplan
- Ø Uitvoeren training dienstverlenend gesprek en opleiding Uitvoering WWB

2. Optimaliseren dienstverlening

Rijssen-Holten:

Strategisch doel:

Op klantvriendelijke wijze organisatorische belemmeringen wegnemen ter vergroting van de spontane nalevingbereidheid.

Operationele doelen:

- Verbeteren bereikbaarheid
- Afschaffen Rechtmatigheidonderzoeksformulier voor nog te bepalen klantgroepen
- Uitvoeren jaarlijks klanttevredenheidsonderzoek
- Vermindering overdrachtmomenten
- Afhandeling van een nieuwe aanvraag binnen 20 werkdagen na ontvangst van de aanvraag

Effect:

Het uiteindelijk effect dat bereikt moet worden, is dat klanten tevreden zijn over onze dienstverlening. Gestreefd wordt naar een gelijk blijvend of hoger percentage van tevredenheid.

Meetpunt:

- Ø Klanttevredenheid
- Ø Afhandelingstermijn aanvragen

Actie:

- Ø Invoeren telefonisch spreekuur
- Ø Ontwikkelen van klanttevredenheidsonderzoek
- Ø Opstellen beslisdocument rechtmatigheidonderzoeksformulier
- Ø Doorlichten en beschrijven werkprocessen

3. Vroegtijdige detectie en afhandeling

Strategisch doel:

In een zo vroeg mogelijk stadium onderkennen van fraudesignalen waarna adequate maatregelen worden genomen.

Operationele doelen:

- Het verder ontwikkelen van het controleplan met signaal- en risicosturing;
- Controleplan verankeren in de werkprocessen,
- Ontwikkelen van een registratiesysteem van signalen.

Effect:

Effectieve en efficiënte controle. Dat betekent dat er zoveel mogelijk fraude op een zo vroeg mogelijk tijdstip wordt gedetecteerd met een zo efficiënt mogelijke inzet van middelen. Het uiteindelijke effect wat bereikt moet worden is dat er in 2005 t.o.v. 2004 10% meer overtredingen worden geconstateerd en dat op lange termijn het gemiddelde fraudebedrag afneemt (eerst toename, daarna afname).

Meetpunt:

- Ø Eerst toename en daarna afname van signalen,
- Ø Aantal te laat ingeleverde rechtmatigheidonderzoeksformulieren,
- Ø Aantal maatregelen m.b.t. te laat ingeleverde rechtmatigheidonderzoeksformulieren,
- Ø Totaal fraudebedrag / totaal vorderingen, incassobedrag
- Ø Gemiddeld fraudebedrag,
- Ø Aantal overtredingen / aantal geregistreerde signalen

Actie:

- Ø Invoering stoplichtenmodel met fraudekompas zoals bedoeld in de Kennisbank Hoogwaardige Handhaving en protocollen in de werkprocessen.
- Ø Aandacht voor training fraudealertheid in opleidingsplan.

4. Daadwerkelijk sanctioneren

Strategisch doel:

Feitelijke sanctioneren van misbruik door de klant.

Operationele doelen:

- Het besluit tot het opleggen van een maatregel dient binnen 5/10 werkdagen na afronding van (administratief of strafrechtelijk) onderzoek in de brievenbus van de cliënt te liggen.
- Het besluit tot het instellen van c.q. het voornemen tot een terugvordering dient binnen 5/10 werkdagen na afronding van (administratief of strafrechtelijk) onderzoek in de brievenbus van de cliënt te liggen.
- Verbeteren en aanscherpen van de uitvoering en sturing van het invorderingsbeleid

Effect:

Het uiteindelijk effect is dat fraudeurs worden gestraft door het opleggen van een maatregel, het gefraudeerde bedrag wordt teruggevorderd en andere klanten zijn gewaarschuwd om niet te frauderen.

Meetpunt:

- Ø Aantal opgelegde maatregelen,
- Ø Aantal vorderingen,
- Ø Aantal gestarte incassotrajecten n.a.v. fraude,
- Ø Aantal afgeschreven fraudevorderingen,
- Ø Totaal bedrag jaarlijks opgeboekte vorderingen wegens fraude,
- Ø Totaal bedrag jaarlijks geïncasseerde vorderingen wegens fraude;
- Ø Afhandelingstermijn.

Actie:

- Ø Implementeren van nieuwe werkprocessen,
- Ø Verhogen kwaliteit werkzaamheden klantmanagers door opleiding / coaching.
- Ø Implementeren van een nieuw invorderingsbeleid.

5. Meten en sturing

Om de voorgaande activiteiten te meten wordt door de projectgroep Hoogwaardige Handhaving nagegaan of het huidige meetsysteem verbeterd kan worden.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 25 oktober 2004.

de griffier

de voorzitter